

ਐਪਲੀਕੇਟ ਸਿਵਲ
ਡੀ. ਫਲੌ ਅਤੇ ਆਈ. ਡੀ. ਦੁਆ, ਜੇ.ਜੇ.
ਰਾਮ ਦਿਆਲ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ
ਸੰਤ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1958

Nov., 25th

1958 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 173 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLIII) - ਧਾਰਾ 123(2) ਅਤੇ (3) ਇੱਕ ਸੰਪਰਦਾ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਆਪਣੇ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਾਵੇਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇ- ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ

ਧਾਰਮਿਕ ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਨਾਲ-ਕੀ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ-ਮਨੋਰਥ, ਕੀ ਪਦਾਰਥਕ-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼-ਧਾਰਾ 123(4) ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ-ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਪੋਸਟਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ-ਕੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਰੱਬੀ ਸੁੱਖਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰੋਕਾਰ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਰੱਬੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123(2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।

ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੈਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਨੋਰਥ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਾਂਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 123(3) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਲਾਭ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਥਿੱਤ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੋਸਟਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੋਲਿੰਗ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123(4) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਸ. ਚੱਢਾ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ. ਹਿਸਾਰ, ਦੇ ਮਿਤੀ 14 ਸਤੰਬਰ, 1958 ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 (i) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਐਫ ਸੀ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ

ਐਚ ਐਲ ਸਿੱਬਲ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ -ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

DUA, J.-ਇਹ ਅਪੀਲ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 14 ਸਤੰਬਰ, 1958 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਲਾਲ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1957 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਝਗੜਾ ਮਾਰਚ, 1957 ਵਿੱਚ ਸਿਰਸਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੋਈ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਦੋ-ਸੀਟ ਵਾਲਾ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਇੱਕ ਸੀਟ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀ; ਜਨਰਲ ਸੀਟ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ 'ਤੇ ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ 16 ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਠ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਲਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 23,329 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਰਾਮ ਦਿਆਲ, ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ 27,272 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਤਦਾਨ 12 ਅਤੇ 14 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ 17 ਮਾਰਚ 1957 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਨੂੰ, ਸੰਤ ਲਾਲ ਨੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਉੱਠੀ ਹੈ,

ਚੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ,

Ram Dial
V.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਪਰ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 ਦੇ ਕੁਝ ਉਪ-ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਉਪ-ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਬ-ਪੈਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੁਆਰਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਮਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਸੰਤ ਲਾਲ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਚ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਈ) ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਣ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਉਪ-ਪੈਰਾ (F) ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਖਰਚਣ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਹੱਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਜੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਆਦਿ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ:-

(1) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ?

(2) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਕੀ ਗਈ ਸੀ?

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

(3) ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 83(2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ?

I.D. Dua, J.

(4) ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ?

ਇਹਨਾਂ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨੁਕਸ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਵੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ - ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਦ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਿਤੀ 31 ਅਕਤੂਬਰ 1957 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ, ਸਗੋਂ 1958 ਦੇ. ਐਫ.ਏ.ਓ. 164. ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਤਾਇਲ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨ ਸਰੂਪ, ਆਦਿ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ.

ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ: -

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

1) ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚੇਤ ਰਾਮ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ?

(2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਸਨੇ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ?

(3) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13(A), ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (vii) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(4) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 13(ਬੀ) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ (v) ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

(5) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 13(ਸੀ) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (a) ਤੋਂ (c) ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ?

(6) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਉਸਦਾ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਮੀਦਵਾਰੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਜੋ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਝੂਠੇ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 (ਡੀ), ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (iv) ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ?

7) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਉਸਦਾ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਣ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 (ਈ), ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (xvi) ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ?"

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

(8) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਉਸਦਾ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖਰਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 13(F), ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ (xi) ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(9) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਉਸਦਾ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13(G), ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (v) ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(10) ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 16, ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ (ix) ਅਧੀਨ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਸੀ? ਅਤੇ ਕੀ ਉਕਤ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ?

(11) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਚੋਣ, ਬੇਕਾਰ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਅਸਵੀਕਾਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ?

(12) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ ਨੰਬਰ 6 ਦੇ ਕੁਛ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 6 ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਈ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 13(ਬੀ), ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (vi) ਅਤੇ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 6 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਪੈਰਾ 13(B) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (iv), (v) ਅਤੇ (vi) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਪੈਰਾ 13(ਬੀ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (iii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

(1) ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ, ਜੀਵਨ ਨਗਰ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਉੱਘੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਚੌਟਾਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਚੋਣ ਮੌਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸਿਕੰਦਰਪੁਰ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਫਰਮਾਨ (ਹੁਕਮ) ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਟਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੈਰੋਕਾਰ ਆਪਣੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ਉਸ ਉੱਤੇ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਰੱਬੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਦੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੁਬੇ ਰਾਹੀਂ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਲਕੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੋਲਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਐਮ.ਐਲ.ਸੀ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਪਰਦਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਜੇਕਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਏ ਤਾਂ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ।

(ii) ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ 26 ਜਾਂ 27 ਫਰਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਸਿਰਸਾ ਵਿਖੇ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿ ਸੰਘ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਾਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਧਰਮ ਸੀ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪ ਪਿੰਡਾਂ ਥਰਾਜ, ਭਿਵਾਨ, ਰੋੜੀ ਅਤੇ ਫੱਗੂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਸਾ ਵਿਖੇ ਵੱਡੇ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਥਰਾਜ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ।

(iii) ਉਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1 ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਹੇਠ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੁਕਮ (ਫਰਮਾਨ) ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇ ਗਏ ਪੋਸਟਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਬਾਂਸਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਹਿਸਰੀਆ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਸਿਰਸਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਫਰਮਾਨ) ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਹਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਧਰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਡਾਇਲ, ਉਮੀਦਵਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1. ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਜਾਣੂਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਪਾਵੇ। ਪੋਸਟਰ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਪੀ ਇਸ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੋਸਟਰ 26 ਜਾਂ 27 ਫਰਵਰੀ 1957 ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੰਬਰ 1, ਆਪ ਵੱਲੋਂ, ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਰਾਮ ਗੋਪਾਲ, ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ, ਚੌਟਾਲਾ ਦੇ ਸ਼ਿਓ ਕਰਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਬੇਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਲੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪੋਲਿੰਗ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੋਰ ਏਜੰਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

ਪੈਰਾ 13 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਕਿ ਦੋ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀਆਂ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਦੋ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਸੀ। ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ (ਚੇਲੇ) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਏ ਤਾਂ ਸੰਪਰਦਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਿਤੀਆਂ ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੀਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਅਤਿਕਥਨੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਰਾਮ ਦਿਆਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਹਾਨ ਜਾਂ ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। । ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਤਿਕਥਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾ 13(B) ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ (iii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ExP1 ਵਰਗੇ ਪੋਸਟਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਧਾਰੀ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਜੋ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰ ਸਨ, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਣਜਾਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਚੋਣ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣ ਪੇਂਡੂ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਚੇਲੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਲਟ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(2) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਬੂਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਏਜੰਟਾਂ, ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 123 (3) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ExP1 ਵਰਗੇ ਪੋਸਟਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ

ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੋਸਟਰ ExP1 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 28, ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 29, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਮੇਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਪੋਸਟਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123, ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, PW23, ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ PW25, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 25-ਏ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 26. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 27. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 31, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 23, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 42, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 88, ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਆਹੂਜਾ ਦੀ ਸੰਤ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ; ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸਿਰਫ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਸਨ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੀਵਾਨ ਆਯੋਜਿਤ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ; P.W ਦੇ ਸਬੂਤ 29 ਜਿਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭਾਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਮਦੂਜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕੀ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਤਭੇਦ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਤਭੇਦ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਪੋਸਟਰ ExP1 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 28, ਉਸਦੇ ਅਸਲ ਭਰਾ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਉੱਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਦਰਅਸਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪੋਸਟਰ, ExP1, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ 5,000 ਅਜਿਹੇ ਪੋਸਟਰ ਛਾਪੇ ਗਏ ਅਤੇ ਵੰਡੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੋਸਟਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-"ਏਕ ਓਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਈ"; ਫਿਰ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:-

"ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੀ ਓਰੇ ਸੇ ਹਲਕਾ ਸਿਰਸਾ ਕੇ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਕੇਲੀਏ ਹੁਕਮ"।

ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਹਰ ਨਾਮਧਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ

ਰਾਮ ਦਿਆਲ

ਜੀ ਵੈਦਿਆ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੇਲ ਜੋਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਵੋਟ ਦੇਕੇ
ਸਫਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰੋ ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਇਨਕੋ ਸਫਲ ਕਰਨਾ ਹਮਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਤਵਾ ਹੈ

ਵੈਦਿਆ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਚਿੰਨ੍ਹ ਘੋੜਸਵਾਰ ਹੈ।

ਦਸਤਖਤ ਮਹਾਰਾਜ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
(ਸਪੁਤਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ),
ਜੀਵਨ ਨਗਰ (ਹਿਸਾਰ)

"ਹੁਕਮ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਮੋਟੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ
"ਰਾਮ ਦਿਆਲ" ਹੈ। ਇਸ ਪੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ "ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ" ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ "ਕੇਲੀਏ" ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾਲ ਹੀ "ਇਨਕੋ" ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਅਤੇ "ਹੈ" ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਪੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਖੱਬੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ
ਸ਼੍ਰੀ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੋਸਟਰ ਦੀ ਵੰਡ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ
ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123, ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ
ਆਉਂਦੀ। ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:-

"123. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਮਲ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ
ਅਮਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:-

(1) * * * *
* * * *

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

(2) ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਭਾਵ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼: ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ-

(a) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-

(i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਜਾਂ

(ii) ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਦੈਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਦੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(b) ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਾਅਦਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿਰਫ ਵਰਤੋਂ, ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲ, ਜਾਂ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਨੂੰ ਅਪੀਲ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਛੇਕਣ ਜਾਂ ਛੇਕਣ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਰੱਬੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਛੇਤ ਛਾਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪੋਸਟਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ExP1 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Ram Dial
V.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਵਕੀਲ ਨੇ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ: ਮੋਇਨੂਦੀਨ ਬੀ. ਹੈਰਿਸ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਪੀ. ਦਿਵਿਗੀ (1), ਇੱਕ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਬੰਬੇ, ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ, ਜਗਜੀਵਨਦਾਸ ਸ਼ੈਟੀ ਬਨਾਮ ਸੰਜੀਵਾ ਸ਼ੈਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਇੱਕ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਮੈਂਗਲੋਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ, ਮਥਾਈ ਮੈਥਿਊ ਮੰਜੂਰਨ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਸੀ. ਅਬਰਾਹਮ (3), ਇੱਕ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ, ਅਤੇ ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਹਿਆ ਬਨਾਮ ਚੌਧਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨਜ਼ੀਰ-ਉਲ-ਹਸਨ (4), (ਮੌਗੀਰ ਉੱਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦਨ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਚੋਣ ਖੇਤਰ 1937)।

ਮੋਇਨੂਦੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (5) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੰਬਈ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਿਸ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਮੋਇਨੂਦੀਨ ਬੀ ਹੈਰਿਸ) ਨੇ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ, ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 124 (5) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 124(5) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ, ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ-

(1) 3 E.L.R. 248.

(2) 3 E.L.R. 358.

(3) 10 E.L.R. 376.

(4) Indian Election Cases p. 549.

(5) 3 E.L.R. 248.

ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15,16,29 ਅਤੇ 325 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਧਾਰਾ 124 (5) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ, ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੋਟਿੰਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਾਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 124(5) ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਆਖਿਆ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੁਢ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ, ਖਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 29 (1) ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਅਸਲ ਇਰਾਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਰਮ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨੁਯਾਈ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਰਾਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਜੋ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਜਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 124(5) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। "

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਹੁਕਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। . ਮਥਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ, ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ-

"ਇੱਕ ਕੈਥੋਲਿਕ ਪਾਦਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਹੀ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਪਾਦਰੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। , ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭਾਰ ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਡਰ, ਆਤੰਕ ਜਾਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਸੱਟ, ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਧਮਕੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਕਰਜ਼ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, 1950, ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 305 'ਤੇ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ" .

(1) 10 E.L.R. 376.

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਰਮ, ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗਣਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123, ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸੰਜੀਵਾ ਸ਼ੈਟੀ ਕੇਸ (1) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਮੋਇਨੂਦੀਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਸੰਜੀਵਾ ਸ਼ੈਟੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ। ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪਵਿੱਤਰ ਉਮੀਦਾਂ, ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਲਾਭਾਂ, ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੰਦ, ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਤੰਗ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਆਸ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਰੱਬੀ ਸੁੱਖਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਹੈ। ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਟੈਸਟ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(1) 3 E.L.R. 358.

(2) 3 E.L.R. 248.

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਹੀਆ ਬਨਾਮ ਚੌਧਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਨਜ਼ੀਰੁਲ ਹਸਨ (1) (ਮੌਘੀਰ ਉੱਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦਨ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਚੋਣ ਖੇਤਰ) ਵਿੱਚ, ਬਿਹਾਰ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"3. ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮੀਰ ਸ਼ਰੀਅਤ, ਦੀ ਦਿੱਖ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 'ਬੇਲੋੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। "

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਅਮੂਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਮੀਰ ਸ਼ਰੀਅਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 557 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ-

"ਪਰ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰ ਦੀ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, 'ਉਲੀਲ ਅਮਰ ਮਿਨਕੁਮ', ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। , ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੀਤਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਮੀਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ (Exhibit 2) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਹੈ:-

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਾਤ ਸ਼ਰੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ, ਜੋ ਵੋਟਰ ਹਨ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦਿਓ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸੇਵਾ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲਗਭਗ 42 ਲੱਖ ਮੁਹੰਮਦਾਂ ਦਾ ਫਿਰਕੂ ਜੀਵਨ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਇਹ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਮੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ, ਜਦੋਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਂਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਮੁਹੰਮਦ ਵੋਟਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਗੇ; ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਦੀ ਪਦਵੀ ਜਾਂ ਧਾਰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਸ਼ਬਦ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

ਮੌਲਵੀਆਂ ਜਾਂ ਪੀਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਪਾਦਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਝੁੰਡ ਉੱਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।'

ਲਾਹੌਰ ਸਿਟੀ ਕੇਸ (ਹੈਮੰਡ, ਪੰਨਾ 467 ਤੇ 470)

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

“****ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਉੱਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ”

ਢਾਕਾ ਵੈਸਟ ਐਮ.ਆਰ: ਕੇਸ (ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ,
ਭਾਗ: III, ਪੰਨਾ 175 ਤੇ 177)-

“ਇਹ ਆਮ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੀਰਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਬ ਮੀਆਂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ”

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਚੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ (ਅਸਲ ਜਾਂ ਮੰਨੇ ਗਏ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਛਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਉਥੇ ਹੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਚੋਣ ਅਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਅਸੰਭਵ ਸੀ।

ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਆਇਤ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਾਠ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ . -

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

(a) ਅਮੀਰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(b) ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ;

(c) ਸ਼ਬਦ ਅਰਬੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਰਦੂ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

(d) ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ।

(e) 1925 ਵਿਚ ਅਮੀਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਹੋਰ ਫਰਮਾਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ.

(f) ਫਾਰਮਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਦੰਡ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਣਦੇਖੀ ਇੱਕ ਅਧਰਮੀ ਜਾਂ ਪਾਪੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗੀ

ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ (ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵੋਟਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹੋਣ) ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। "

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਆਈਟਮਾਂ (a) ਤੋਂ (f) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਾ 123(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਮੰਗਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੈਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਆਮ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਦੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਚੇਤਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਿਆ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰਬਉੱਚ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਹਨ, ਨੇ ਸਤਸੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਇਸ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਗੁਰੂ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਗਵਾਹ-ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਪੀ ਡਬਲਿਊ 28 ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਤੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਟੱਲ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਪੋਸਟਰ ਛਪਵਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਰਲ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਅੰਨ੍ਹੇ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੁਕਮ ਵਿਚਕਾਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਨਿਰੋਲ ਨਿੱਜੀ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੀ, ਉਦੇਸ਼, ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੋਸਟਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਾਂਡ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਾਜਬ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਅਣਜਾਣ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਆਧੁਨਿਕ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੇ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਨੂੰ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਵਰਗ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੈਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਢਾਕਾ ਪੱਛਮੀ ਐਮ.ਆਰ. ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਾ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਪ ਕਰ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 123 (2) (ਏ) ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਆਦਿ ਦਾ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰੱਬੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਸ "ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੰਦ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੁਝਾਅ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ 1951 ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਐਕਟ XLIII ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

Ram Dial
V.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟਰ, ExP 2, ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਫਰਜ਼ ਕਿਉਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫਤਵਾ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰਤ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਰ ਵਿੱਚ "ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਸ਼ਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸੰਜਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾਮਧਾਰੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ; ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਘੱਟ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਾਂਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਵੋਟ ਨਾ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਰੱਬੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 (ਬੀ) (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਅਤੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। . ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਪੈਰਾ 13 (ਬੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਰਬਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮੁਖੀ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਇਹ ਖੋਜ, ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ, ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ? ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਰਮ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੋਟ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਸਮਰਥਨ ਉੱਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਜੇ ਪਹਿਲਾ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 123 (3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਨਸਲੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਫਿਰਕੂ ਜਨੂੰਨ, ਪੂਰਵ-ਨਿਰਠੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਏਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਕਰੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਸਾਦੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਉੱਚ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਨਰ-ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਾਂਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਧਾਰਾ 123 (3) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਭ ਕਥਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਅੰਤਰ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਕੈਨਨ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ 1951 ਦੇ ਐਕਟ XLIII ਵਿੱਚ 1956 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1956 ਦੇ ਐਕਟ XXVII ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਨੂੰ "ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣਵੇਂ ਅਪਰਾਧਾਂ" ਵਜੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਗ ਸੱਤ ਦੇ ਅਧਿਆਇ I ਵਿੱਚ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸਨ; ਧਾਰਾ 123 ਵੱਡੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 124 ਛੋਟੀਆਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 125 ਜੋ ਅਧਿਆਇ II ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ I ਅਤੇ II ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਹੋਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 123 ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 124 ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5), ਜੋ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਧਾਰਾ 123 ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮੂਲੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਧ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਜੋਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 10 ਜਾਂ 11 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਹੋਈਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਅਣਚਾਹੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਗੱਠਜੋੜ ਜੋ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਰੋਧੀ ਖੂਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਹੀ ਸਖਤ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜਮਹੂਰੀ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਗਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਇਸ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਜਦੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਮੁਖੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀਆਂ ਜੋ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੰਸਦ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ, ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਅਤੇ ਸਮਰਥਿਤ ਅਪੀਲਾਂ, ਜੋ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ 1951 ਦੇ ਐਕਟ XLIII ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਇੱਕ "ਗਊ ਭਗਤ" (ਗਊ ਭਗਤ) ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮਹਾਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਅਨੁਯਾਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਨਾ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ "ਗਊ ਭਗਤ ਪੰਥ" ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਵੀ, ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਤ ਲਾਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਟ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੰਡਿਤ ਠਾਕਰ ਦਾਸ ਭਾਰਗਵ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਾਕਤ ਜਿਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਬਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫਤਵਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਮ ਡਾਇਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੋਸਟਰ 'ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ 1' ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਊ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਈਸ਼ਵਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਨਿੰਦਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰੇ।

ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 6 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 (ਡੀ) (1) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੰਤ ਲਾਲ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 6 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ) ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੈਰਾ 13(ਡੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਤੋਂ (iv) ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ।

ਪਰ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 33 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 13 ਡੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) 13 ਮਾਰਚ, 1958 ਨੂੰ ਡੱਬਵਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਕਥਿਤ ਮੀਟਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 13 (ਡੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾ 13 (ਡੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ ਅਤੇ ਚੌਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈਆਂ ਕਥਿਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 3 ਮਾਰਚ, 1957 ਨੂੰ ਸਿਰਸਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਕਥਿਤ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 51, ਅਤੇ ਲਾਲ ਚੰਦ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ 52 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਨਾ ਲਾਲ ਨੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਪੰਨਾ ਲਾਲ ਜੋ ਕਿਆਰ.ਡਬਲਯੂ. 68 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਰਾਮ ਦਿਆਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.51 ਅਤੇ ਪੀ ਡਬਲਯੂ. 52. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪੈਰਾ 13(ਡੀ) (ii) ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਤ ਲਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਮੈਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ, ਆਰ.ਡਬਲਿਊ. 120 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੱਲ ਵੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਸੰਤ ਲਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਤ ਲਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another
I.D. Dua, J.

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਠੀਕ ਹੈ, ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 6 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੋਸਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ExP. 2, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਲਤ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਪੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਮ ਦਿਆਲ 11,613 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵੀਰਾਨ ਦਿੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 10 ਮਾਰਚ, 1957 ਨੂੰ ਛਪਾਈ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 13 ਮਾਰਚ, 1957 ਨੂੰ ਪੋਲਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੋਲਿੰਗ 12 ਅਤੇ 14 ਮਾਰਚ, 1957 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਪੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 123 (4) ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ExP. 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਿਆਨ, ਕਾਂਗਰਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਜਾਂ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਮੁੜਨ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਆਚਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਸਿਰਫ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟਿੰਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੋਸਟਰ 10 ਮਾਰਚ 1957 ਨੂੰ ਛਪਾਈ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਕਦੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਪੋਲ ਹੋਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵੋਟਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੇਰਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸੱਚਮੁੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਸੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਆਮ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਕਸਰ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੋਸਟਰ, Ex P2 ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, 1951 ਦੇ ਐਕਟ XLIII ਦੀ ਧਾਰਾ 123(4) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਯੰਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਚੋਣਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਨੇ ਵੀ ਵਿਟਨੇਸ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪੀ. 2 ਵਰਗੇ ਪੋਸਟਰ ਛਾਪੇ, ਵੰਡੇ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਚਿਪਕਾਏ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਛਾਪਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਰਾਜ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 34 ਅਤੇ ਬਾਂਸਲ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ, ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੀ: 2, ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਪੂਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਰਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਹੈ, ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ExP 2 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ, 1951 ਦੇ ਐਕਟ XLIII ਦੀ ਧਾਰਾ 123(4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Ram Dial
v.
Sant Lal
and another

I.D. Dua, J.

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ; ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਿਸ਼ਵ ਰਿਸ਼ੀ
(ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ)

